

Analýza Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2015 -2017

Udržiavanie cenovej stability je základným cieľom Eurosystemu, v ktorom má aj Národná banka Slovenska svoje dôležité zastúpenie. Nevyhnutným predpokladom nezávislej menovej politiky je aj požiadavka na dlhodobu udržateľné verejné financie, ktoré prispievajú k stabilnému ekonomickému rastu a zároveň nekladú bariéry pre efektívne fungovanie nástrojov menovej politiky. Dlhodobé zdravie verejných financií sa posudzuje najmä na základe tzv. štrukturálnej bilancie, ktorá je prítomná aj v európskych pravidlách, ktoré vyžadujú postupnú konsolidáciu k vyrovnanému rozpočtu. Pre kontinuálnu konsolidáciu verejných financií smerujúcej k vyrovnanému rozpočtu je potrebné abstrahovať od dočasných a cyklických vplyvov, teda zvoliť také opatrenia, ktoré sú permanentného charakteru a vytvárajú podmienky pre dlhodobý rast ekonomiky. Dlhodobá nestabilná fiškálna politika môže vyústiť do tzv. fiškálnej dominancie, v ktorej má menová politika cez štandardné nástroje limitujúci priestor na udržanie svojho cieľa cenovej stability dostatočne pod kontrolou. Z tohto dôvodu má dôsledná analýza verejných financií nezastupiteľné miesto aj pri zabezpečovaní efektívnej menovej stratégie centrálnych bánk Eurosystemu.

Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2015 až 2017 je kľúčovým dokumentom, ktorý determinuje očakávaný vývoj verejných financií a tým aj celého makroekonomického prostredia. Jeho analýza prispieva k detailnejšiemu poznaniu celej hospodárskej politiky a tým aj k zabezpečeniu primárneho cieľa Eurosystemu.

Zhrnutie

V oblasti verejných financií dosiahlo Slovensko v júni tohto roka úspech v podobe vyradenia z procedúry nadmerného deficitu, čo predstavuje výrazný míľnik od uvalenia procedúry v roku 2009. Pokračovanie v konsolidácii verejných financií by malo zabezpečiť trvalú udržateľnosť verejných financií v budúcnosti a zároveň vytvoriť priestor pre proticyklické pôsobenie fiškálnej politiky.

Návrh rozpočtu verejnej správy na roky 2015-2017 očakáva tento rok deficit tesne pod úrovňou 3 % HDP (2,93 % HDP), čo v porovnaní s minulým rokom predstavuje zhoršenie o 0,3 % HDP. **Naplnili sa tak očakávania NBS, že plánovaná fiškálna politika v roku 2014 nebude trvalo znižovať deficit¹. Naopak, plán pre budúci rok je v znamení pokračovania v konsolidácii verejných financií s menším použitím jednorazových opatrení.** Na konci budúceho roka by sa tak štrukturálny deficit mal priblížiť k úrovni roka 2013. Vynechaním dvoch rokov tak **vzniká vyšší konsolidačný tlak pre dosiahnutia strednodobého cieľa vyrovnaného rozpočtu v roku 2017.**

Októbrová notifikácia dlhu a deficitu zrevidovala dlh verejnej správy pod hranicu 55%. Sankčné pravidlá vyplývajúce zo zákona o rozpočtovej zodpovednosti pri prekročení 55% HDP tejto úrovne dlhu pominuli, čo znamená, že pri schvaľovaní rozpočtov samospráv na budúci rok nemusí byť časť výdavkov zmrazená. Na základe doterajších informácií by sa cieľ deficitu v budúcom roku mal pohybovať v intervale 2,0-2,5 % HDP². V ďalších rokoch rozpočet predpokladá znižovanie deficitu na

¹ Analýza Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2014 až 2016, www.nbs.sk.

² Pre účely tejto analýzy predpokladáme fiškálny cieľ na úrovni 2,3% HDP. Predpokladáme vyplnenie avizovaného manévrovacieho priestoru do úrovne 2,49% HDP. Podobne ako v minulých rokoch však pokladáme predpokladané čerpanie eurofondov za maximalistický variant. V rámci prognostického procesu pravidlá ECB pri výdavkoch odporúčajú použiť tzv. najpravdepodobnejší scenár, ktorý každý rok aplikuje NBS na eurofondy aj vo svojej

Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezentujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

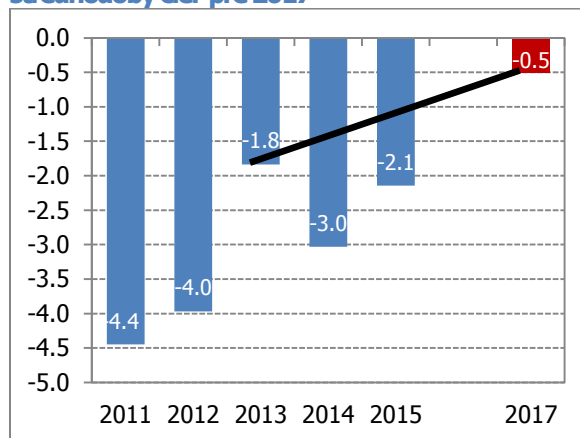
úroveň 1,02 % HDP v roku 2016 a 0,44 % HDP v roku 2017. Verejný dlh by mal zotrvať pod úrovňou 55 % HDP najmä vďaka výraznému použitiu zásoby likvidity a neskôr aj privatizačných príjmov.

Veľkosť opatrení je na príjmovej aj výdavkovej strane rozpočtu približne vyrovnaná. Na príjmoch dominujú príjmy z dane z príjmov právnických osôb a DPH (ponechanie sadzby). Na výdavkoch je najväčšia úsporná položka investície, najmä u samospráv.

Rok 2015 je pre SR posledným rokom, kedy môžeme čerpať prostriedky európskych fondov z druhého programového obdobia. Vzhľadom na aktuálny vývoj (61%-čerpanie), ako aj vládou predložený výhľad čerpania na budúci rok je otázne, či sa naplní tento ambiciózný scenár čerpania EÚ fondov. Pre rozpočet nižšie ako v návrhu predložené čerpanie eurofondov by síce mohlo znamenať formálne pozitívne riziko z titulu úspor v spolufinancovaní, avšak z hľadiska účelu alokovaných prostriedkov ako aj možnosti zrýchlenia ekonomického rastu to predstavuje skôr negatívne riziko bez možnosti dočerpania týchto prostriedkov v nasledujúcich rokoch a zvýšenia trvalej straty EÚ fondov³.

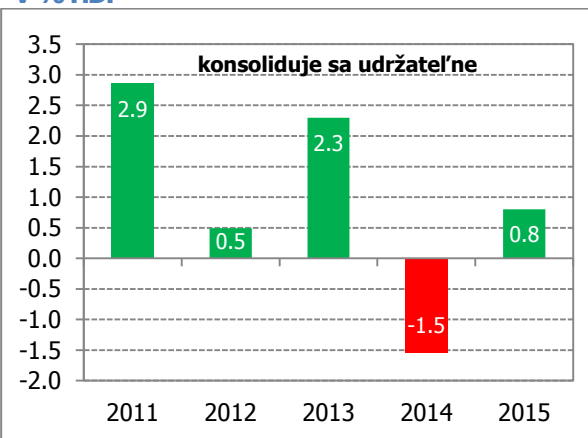
Pri zapracovaní predpokladov NBS ohľadom čerpania eurofondov, ktoré sú konzervatívnejšie v porovnaní s rozpočtovým výhľadom (scenár NBS), by štrukturálny deficit v roku 2015 podľa metodiky EK klesol medziročne o 0,9% HDP, na úroveň 2,1% HDP, pričom konsolidačné úsilie by podľa (prísnejšej) národnej metodiky bolo na úrovni 0,8% HDP. **Úroveň štrukturálneho deficitu sa tak v roku 2015 priblíži k úrovniam v roku 2013, pričom štrukturálna konsolidácia v roku 2015 len čiastočne bude kompenzovať mieru uvoľnenia fiškálnej politiky v roku 2014.**

Graf 1: Štrukturálne saldo (metodika EK) a strednodobý cieľ pre 2017

Zdroj: MF SR, prepočet NBS (bližšie príloha č. 2)

Graf 2: Konsolidačné úsilie (národná metodika RRZ) v % HDP

Zdroj: MF SR, RRZ, prepočet NBS (bližšie príloha č. 2)

Po výraznom expanzívnom vplyve fiškálnej politiky na ekonomiku v roku 2014 (proticyklický dopytový impulz pre rast na úrovni vyše 1% HDP), by pri predpokladoch čerpania fondov z rozpočtu EÚ podľa NBS mala fiškálna politika v roku **2015 pôsobiť na ekonomiku takmer neutrálne. V prípade väčšej akcelerácie čerpania eurofondov by tak celková fiškálna politika mohla pôsobiť na rast pozitívne, bez dopadov na zhoršenie konsolidačného úsilia**⁴.

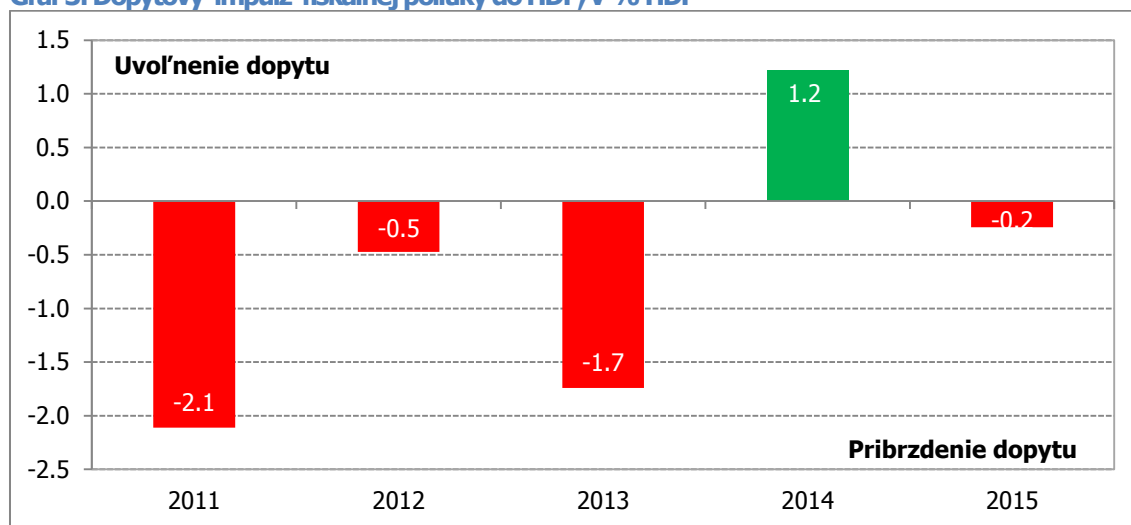
makroekonomickej prognóze. Z nižšieho ako maximalistického variantu vyplýva úspora pri spolufinancovaní na úrovni 0,2% HDP.

³ Z návrhu nepriamo vyplýva strata vo výške 2,3 mld. Eur.

⁴ RRZ odhaduje, že dodatočný rast generovaný eurofondmi by mohol predstavovať dodatočné príjmy verejných financií na úrovni porovnateľnej so spolufinancovaním.

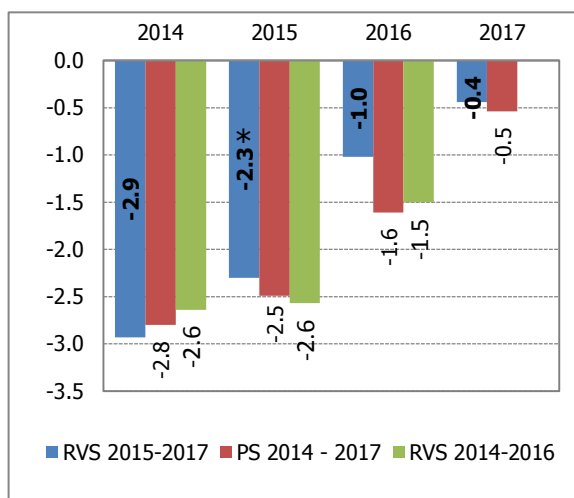
Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezentujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

Graf 3: Dopytový impulz fiškálnej politiky do HDP, v % HDP

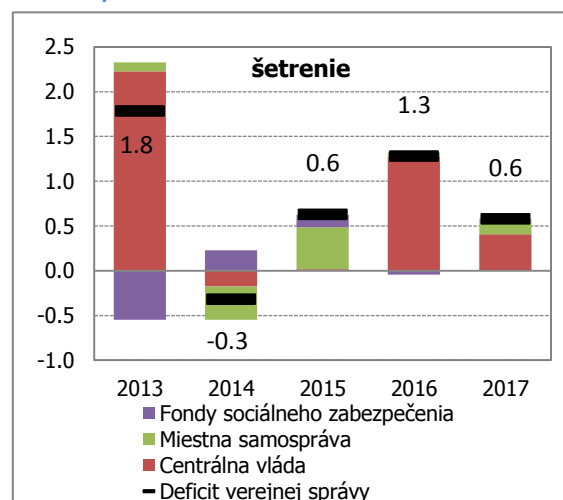
Zelenou farbou je proticyklický vplyv celkového fiškálneho impulzu (vrátane eurofondov).
Zdroj: MF SR, prepočet NBS (bližšie príloha č. 2)

Graf 4: Porovnanie vývoja deficitu VS % HDP

*odhad NBS bez vplyvu dlhovej brzdy
Zdroj: MF SR, prepočet NBS

Graf 5: Príspevok subsektorov k medziročnej zmene deficitu, % HDP

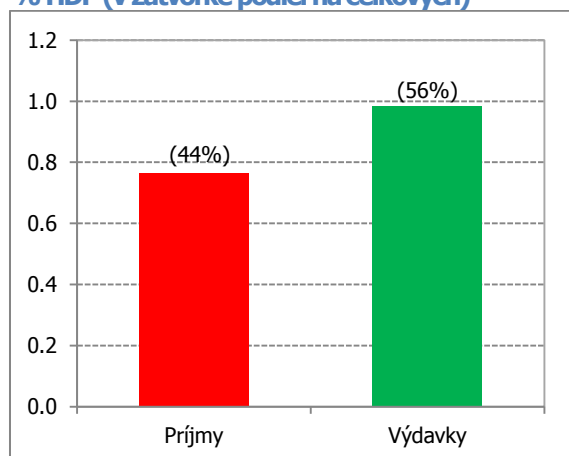

Zdroj: MF SR, prepočet NBS

1. Rozpočtové príjmy

Rozpočet verejnej správy uvažuje v roku 2015 so znížením deficitu takmer o 1% HDP. Oproti scenáru nezmenených politík⁵ je pre dosiahnutie rozpočtového cieľa v roku 2015 potrebné prijatie opatrení v objeme 2,0% HDP. Rozpočet predpokladá opatrenia približne v rovnakej miere na strane príjmov a výdavkov. Na základe minulotýždňovej aktualizácie príjmov⁶ (najmä zavedenie odpočítateľnej odvodovej položky) klesne podiel príjmových opatrení na 44 %.

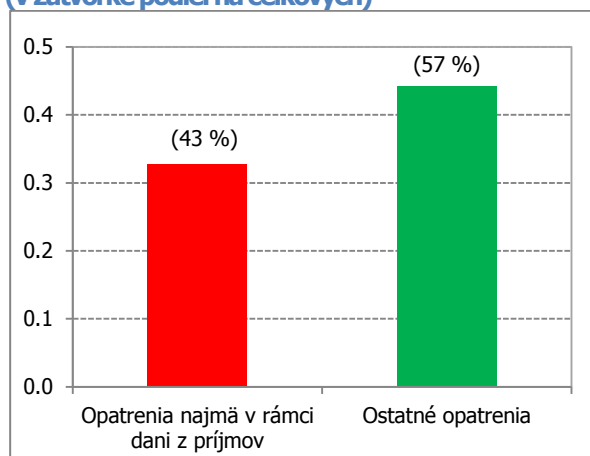
Graf 6: Opatrenia zapracované v návrhu rozpočtu, % HDP (v zátvorke podiel na celkových)

Zelenou farbou sú opatrenia, ktoré sa všeobecne pokladajú za menej škodlivé pre dlhodobý rast.

Zdroj: RRZ, prepočet NBS (vrátane aktualizácie daňových a odvodových príjmov)

Graf 7: Opatrenia na strane príjmov, % HDP (v zátvorke podiel na celkových)

Zelenou farbou sú opatrenia, ktoré sa vo všeobecnosti pokladajú za menej škodlivé pre dlhodobý rast (príjmy mimo daní z aktivít)

Zdroj: prepočty NBS (vrátane aktualizácie daňových a odvodových príjmov)

Na strane rozpočtových príjmov uvažuje rozpočet s prijatím legislatívnych opatrení zvyšujúcich približne v rovnakej miere priame aj nepriame dane. V rámci priamych daní sa uvažuje so zmenami v spôsobe odpisovania výdavkov, ako aj aplikovanie zrážkovej dane na finančné a nefinančné benefity lekárov od farmaceutických spoločností a rozšírenie používania registračných pokladníc v sektore služieb. Efekt uvedených opatrení by mal byť v objeme 0,3% HDP ročne.

Zároveň sa zachová sadzba DPH na súčasnej úrovni 20%, čo by malo do rozpočtu priniesť príjmy v objeme 0,3% HDP ročne, t.j. 1/3 príjmových opatrení. Zvyšné opatrenia v rámci príjmovej strany rozpočtu sa týkajú nedaňových príjmov. Jedná sa o vyššie príjmy z dividend v objeme 0,25% HDP proti scenáru nezmenených politík zo spoločností s majetkovou účasťou štátu, kde rozpočet očakáva medziročný nárast o 0,1% HDP, najmä pri SPP a energetických spoločnostiach. V rámci ostatných nedaňových príjmov očakáva rozpočet nárast administratívnych poplatkov miest, obcí a VÚC. Aktualizácia prognózy príjmov tieto príjmy nad rámec predloženého návrhu znižuje o 0,2% HDP (najmä odvodová odpočítateľná položka).

A práve vďaka zníženiu odvodov pre nízkopríjmových, **väčšina príjmových opatrení sú príjmy mimo zdanenia aktivity a teda príjmy, ktoré sa vo všeobecnosti pokladajú za menej znižujúce potenciálny rast ekonomiky.**

⁵ Vypracovaný Radou pre rozpočtovú zodpovednosť, Hodnotenie Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2015 až 2017

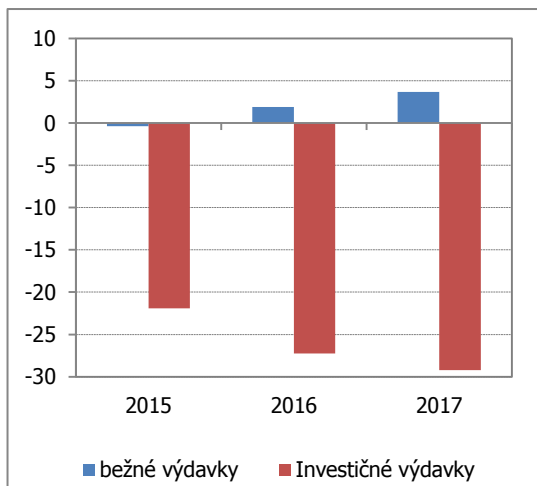
⁶ Aktualizácia prognózy daňových príjmov a príjmov sociálneho a zdravotného poistenia MF SR zo dňa 20.11.2014.

Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezентujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

2. Rozpočtové výdavky

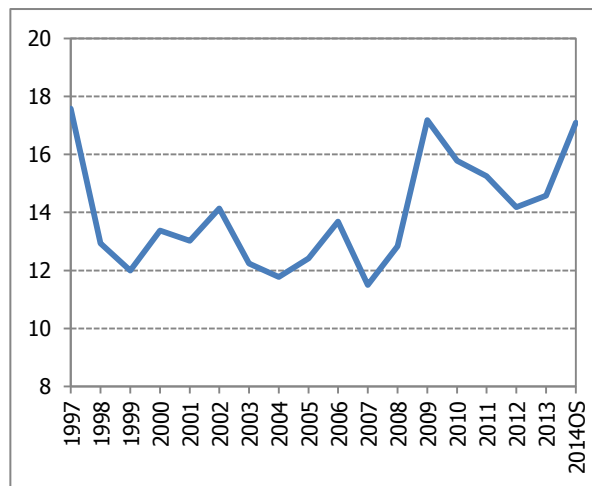
Celkový objem opatrení na výdavkovej strane dosahuje 0,97% HDP, pričom dominantnú zložku tvorí úspora na úkor kapitálových výdavkov, kde návrh rozpočtu predpokladá oproti scenáru nezmenených politík pokles investícií o 0,7% HDP.

Graf 8: Relatívna zmena výdavkov financovaných z vlastných zdrojov⁷ (2014OS = 100, v p. b.)

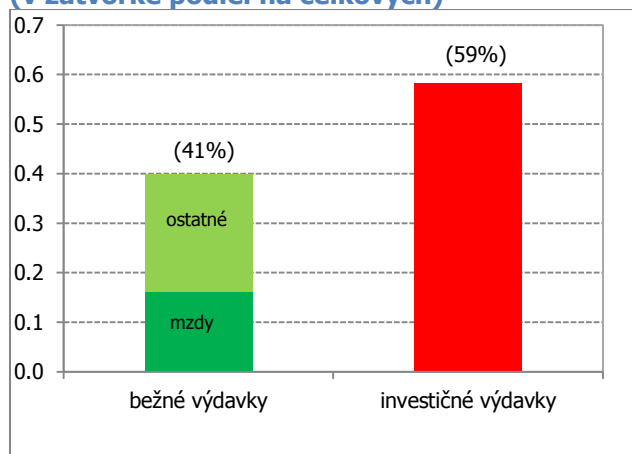
Zdroj: MF SR, prepočet NBS

Graf 9: Vývoj podielu verejných investícií na celkových investíciách (%)

Zdroj: MF SR, prepočet NBS

Graf 10: Rozklad výdavkových opatrení na investičné výdavky a bežné výdavky v % HDP (v zátvorke podiel na celkových)

Zelenou farbou výdavky, ktoré sa vo všeobecnosti považujú za menej obmedzujúce dlhodobý rast ekonomiky.

Zdroj: RRZ, prepočet NBS

V rámci výdavkov na zdravotnú starostlivosť sa očakáva významnejšia úspora a to najmä prostredníctvom očakávaného zníženia platieb zdravotných poisťovní poskytovateľom zdravotnej starostlivosti. Celkovo by úspora v zdravotníctve mala dosiahnuť objem 0,38% HDP. Úspora vo výške

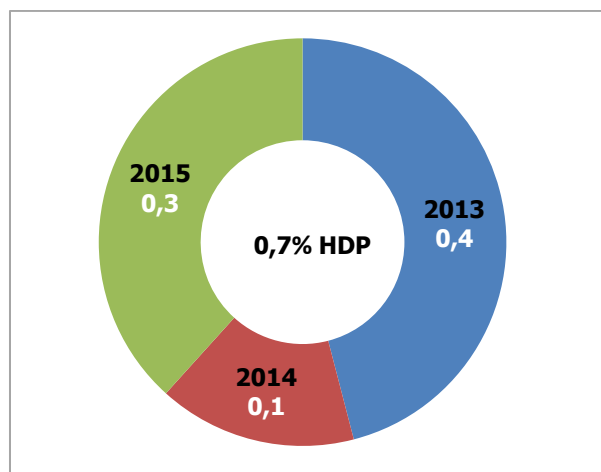
⁷ Vlastné zdroje rozpočtu predstavujú zdroje bez prostriedkov EU a spolufinancovania.

0,16% HDP sa predpokladá na mzdách a to najmä v rámci reformy štátnej správy ESO. Naopak negatívne by sa na hospodárení verejnej správy malo odraziť spolufinancovanie bežných a kapitálových výdavkov vo výške 0,14% resp. 0,11% HDP, nakoľko návrh rozpočtu oproti scenáru nezmenených politík predpokladá vyššie čerpanie EÚ fondov.

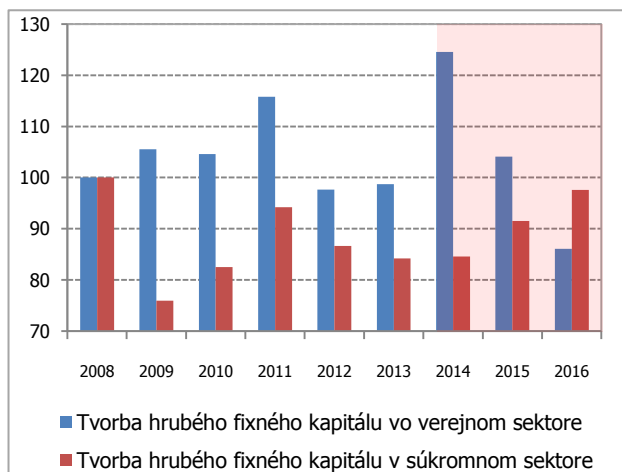
Ako opakovane upozorňovala ECB, zvýšenú pozornosť si v súčasných časoch zasluhuje vývoj investícií, ktoré aj na Slovensku sú najslabšou časťou ekonomiky od krízy. Hospodárska kríza viedla v roku 2009 k medziročnému poklesu investícií v súkromnom sektore o 24%. Napriek miernemu zlepšeniu v nasledujúcich rokoch súkromné investície pravdepodobne dosiahnu v roku 2014 len 85% úrovne z roku 2008⁸. **V tomto roku možno pozitívne vnímať očakávaný rast podielu verejných investícií** na celkových investíciách v ekonomike, pričom významný podiel na nich predstavujú výdavky na budovanie dopravnej infraštruktúry (približne 33%). Naopak, návrh rozpočtu predpokladá, že verejné investície v rokoch 2015 a 2016 klesnú na 104% a 86% ich úrovne z roku 2008. Keďže slovenská ekonomika sa stále plne nezotavila z následkov hospodárskej krízy a operuje s voľnými kapacitami, konsolidačné úsilie vlády v rámci verejných investícií bude **v rokoch 2015 a 2016 pôsobiť proti zatváraniu produkčnej medzery**. Okrem týchto krátkodobých následkov na dopytovej strane navyše **existuje riziko, že sa šetrenie pri investičnej činnosti premietne aj do nižšej produktívnej kapacity ekonomiky**.

Dopad na súkromnú investičnú aktivitu môžu mať aj zmeny v odpisoch, ktoré sa môžu prejaviť vo vyššom daňovom zaťažení podnikov. Daň z príjmu právnických osôb sa stala významným nástrojom konsolidácie verejných financií v posledných rokoch. Prostredníctvom zmien zvyšujúcich sadzbu dane z 19% na 23% v roku 2013, zavedením daňových licencií a znížením sadzby dane na úroveň 22% v roku 2014 a cez navrhované úpravy v spôsobe odpisovania a rozšírení zdanenia v roku 2015 by celkovo mohlo do rozpočtu priniest' v dôsledku uskutočnených zmien do 0,7% HDP ročne.

Graf 11: Dodatočné príjmy z DPPPO v rokoch 2013-2015 **Graf 12: Tvorba hrubého fixného kapitálu (2008 = 100)**

Zdroj: MF SR, prepočet NBS

Zdroj: MF SR, prepočet NBS

Zároveň bol koncom roka 2012 zavedený osobitný odvod z podnikania v regulovaných odvetviach, z ktorého plynú ďalších, približne 0,1% HDP ročne do štátneho rozpočtu a ktorý zvyšuje zaťaženie dotknutých podnikov s nepriaznivým efektom na investície.

⁸ ESA2010

Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezentujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

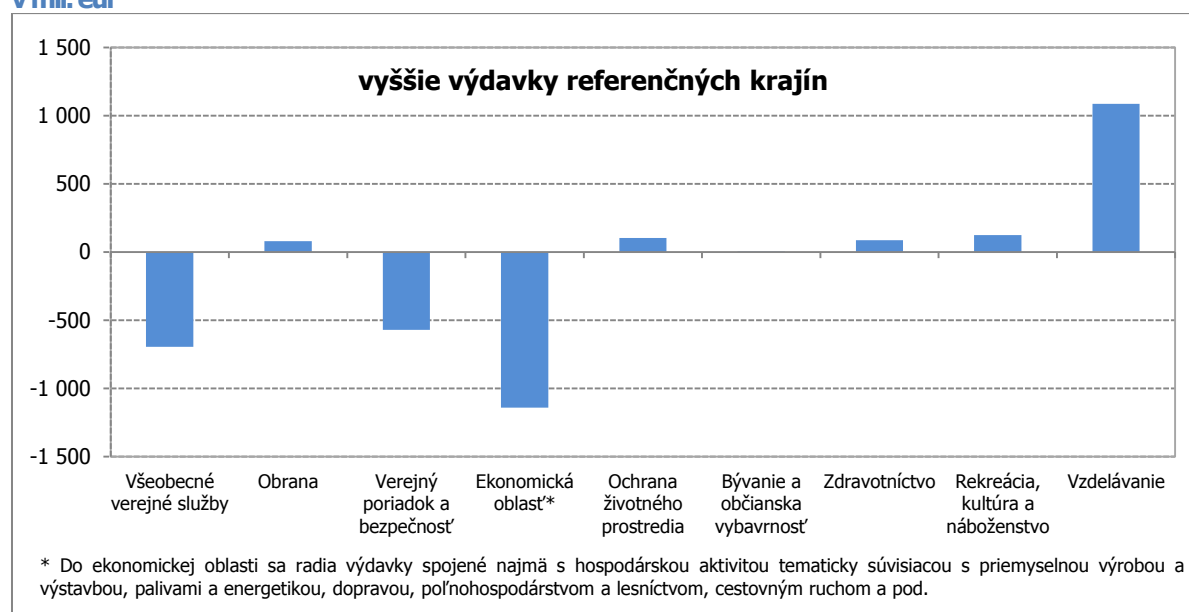

Vývoj vybraných výdavkov podľa funkčnej klasifikácie

Funkčná špecifikácia výdavkov verejného sektora prezentuje alokáciu verejných zdrojov podľa jednotlivých oblastí verejných politík, čím je možné ilustratívne analyzovať strategické ciele. Aj v súlade s odporúčaniami medzinárodných inštitúcií sa kladie dôraz na oblasti vzdelávania a infraštruktúru.

Výdavky na vzdelávanie permanentne zaostávajú za referenčnými krajinami⁹. Ilustratívny technický prepočet naznačuje na Slovensku vyššie výdavky na administratívu o 0,7 mld. Eur, bezpečnosť o 0,6 mld. Eur, ekonomickú oblasť o 1,1 mld. Eur. Naopak výdavky sú nižšie na oblasť rekreácie a kultúru, životné prostredie, zdravotníctvo a obranu o 0,1 mld. Eur a najmä vzdelávanie (až 1,1 mld. eur).

Graf 13: Odchýlka primárnych výdavkov v rozpočte na rok 2015 od referenčných Smart Countries (SC)¹⁰ v mil. eur

Zdroj: MF SR, Eurostat, vlastné výpočty

Hrubý dlh verejnej správy

Vývoj verejného dlhu tento rok bol ovplyvnený do značnej miery prechodom na novú metodiku ESA 2010. Po aprílovej notifikácii, kedy verejný dlh dosiahol úroveň 55,4% HDP došlo k aktivácii tretieho sankčného pásma v rámci ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti. Októbrová revízia znížila jeho úroveň na 54,6 % HDP, čím pominuli sankcie vyplývajúce z prekročenia hranice 55% HDP. Predpoklady vývoja dlhu verejnej správy by mali znížiť úroveň verejného dlhu v roku 2014 na 54,1% HDP. Výhľad verejného dlhu na rok 2015 vychádza z vyššieho hotovostného deficitu štátneho rozpočtu

⁹ Referenčné krajiny tzv. Smart countries zadané MF SR tvoria nasledovné krajiny: Dánsko, Holandsko, Švédsko, Nórsko, Švajčiarsko, t.j. najlepšie umiestnené európske krajiny v rebríčku OECD Better Life. Prepočet za referenčné krajiny je odvodený zo štruktúry COFOG v % HDP podľa štatistiky Eurostatu za rok 2012 a transformovanej do štruktúry podielov na celkových výdavkoch. Podiely boli aplikované na nominálne výdavky rozpočtu v roku 2015 a následne kvantifikované rozdiely za hodnotené oblasti.

¹⁰ V grafe nie sú zobrazené výdavky na sociálne zabezpečenie, nakoľko tieto sú do značnej miery ovplyvnené rozdielnym demografickým vývojom.

(400 mil. eur) ako je avizovaný vo východiskovom rámci zostavenie rozpočtu, čo môže signalizovať práve avizovaný priestor úpravy rozpočtu v procese schvaľovania v Národnej rade SR bez ohrozenia výhľadu verejného dlhu. **Rozpočet** po miernom raste v roku 2015 na úroveň 54,4% HDP **predpokladá postupné vzd'áľovanie sa od 55% hranice dlhovej brzdy až k úrovni 51% HDP** v roku 2017. Takýto vývoj je postavený na predpoklade aktívneho využívania likvidných finančných aktív v celom rozpočtovom období, príjmov z privatizácie a vývoji primárnej bilancie verejnej správy s primárnym prebytkom od roku 2016.

Riziká rozpočtu

V rámci predloženého rozpočtu existuje viacero rizík, pričom prevládajú tie na strane zvýšenia rozpočtového deficitu. **V prípade, že by sa tieto rizika naplnili, tak deficit na budúci rok by mohol byť na úrovni 2,7% HDP¹¹**, pričom podobnú úroveň deficitu predpokladá aj Európska komisia (2,6% HDP).

Za riziko možno považovať aj skutočnosť, že konsolidácia sa v roku 2015 v značnej miere opiera o zlepšenie hospodárenia miestnej samosprávy, kedy sa v nasledujúcich rokoch uvažuje s ich výrazným prebytkovým hospodárením, pričom predpoklad je založený na uplatnení ústavného zákona o rozpočtovej zodpovednosti, ktorý však v budúcom roku nebude platiť. Vzhľadom na očakávané zhoršenie hospodárenia miestnej samosprávy v roku 2014 oproti rozpočtu, nízke kapitálové výdavky, dostatok hotovostných prebytkov ako aj absenciu tretieho sankčného pásma dlhovej brzdy môže byť tento predpoklad rizikový. Podobne je otáznne, či hospodárenie vyšších územných celkov dosiahne v budúcom roku prebytok takmer 9% ich príjmov.

Riziko môže predstavovať aj rozpočtovaná výška dividend, keďže ich výška sa môže meniť v závislosti od skutočného hospodárenia podnikov vo vlastníctve štátu. Vzhľadom na výsledky hospodárenia dcérskych spoločností SPP, ktoré sú prevažným zdrojom dividend SPP ako aj hospodárenie Východoslovenskej energetiky existuje riziko, či sa výška rozpočtovaných dividend od týchto spoločností aj naplní. Riziko vidí NBS aj vo výške dividend SPP v roku 2014, kde sa predpokladá vyplatenie celého zisku za 2013 iba štátu, teda aj časť prislúchajúca pôvodnému vlastníkovi 49% akcií. Dalším rizikom rozpočtu sú aj predpokladané úspory z titulu reformy ESO, keďže časť z týchto úspor môže byť použitá na vykrytie iných výdavkov bez dopadu na celkové výdavky štátu.

V oblasti zdravotníctva rozpočet počíta so zvýšením efektívnosti výdavkov a so zlepšením hospodárenia nemocníc, ktoré by mali do konca roka 2015 dosahovať vyrovnané bilancie. Riziko v oblasti zdravotníctva vníma NBS v kontexte zhoršeného hospodárenia zdravotných poisťovní v roku 2014 oproti schválenému rozpočtu o cca 79 mil. eur, ktoré vzniklo najmä v dôsledku zvýšených platieb do nemocníc, ktorých tvorba záväzkov sa síce znížila, ale nebola úplne pozastavená. Vzhľadom na zvýšené náklady nemocníc súvisiace najmä s financovaním zvyšovania platov lekárov ako aj obmedzený časový priestor na realizáciu avizovaných racionalizačných opatrení je tu riziko ohľadne očakávaného zlepšenia hospodárenia zdravotných poisťovní v roku 2015 v porovnaní s očakávanou skutočnosťou za 2014 (o 98 mil. eur).

Rozpočet tradične v čerpaní prostriedkov EÚ naznačuje skôr maximalistický variant, kedy sa očakáva nárast príjmov z prostriedkov EÚ o viac ako 37%. Ako každý rok pri realistickejšom čerpaní eurofondov je pravdepodobné, že vznikne úspora pri spolufinancovaní. Naopak aktuálne pozastavenie preplácania EÚ fondov môže v budúcom roku zaťažiť rozpočet v podobe korekcií, tak ako to bolo v roku 2013. Rizikom rozpočtu môže byť aj výnos z emisných kvót, kde má aktuálne NBS na základe aktuálneho vývoja nižšie očakávania oproti predpokladom rozpočtu.

¹¹ European Economic Forecast, jeseň 2014.

Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezentujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

Malé pozitívne riziko rozpočtu predstavuje priaznivejší ako v rozpočte očakávaný makroekonomický vývoj. Ostávajúce globálne riziká sú však skôr na negatívnej strane.

Tabuľka 1: Riziká rozpočtu na rok 2015

% HDP	Riziko identifikované NBS
Vyšší výber daní a odvodov v dôsledku predpokladov priaznivejšieho makroekonomického vývoja*	0,08
Hospodárenie zdravotníckych zariadení	-0,06
Hospodárenie verejného zdravotného poistenia	-0,12
Hospodárenie samosprávy	-0,29
Výdavky na spolufinancovanie príjmov z EÚ	0,21
Korekcie EÚ fondov	-0,11
Nižší príjem z predaných emisných kvót	-0,07
nižší príjem z dividend	-0,09

* - oproti aktuálnemu ekonomickému vývoju.

Príloha č. 1 - Zhodnotenie rizík rozpočtu na rok 2014

Národná banka Slovenska vo svojej analýze rozpočtu na roky 2014 až 2016 identifikovala na tento rok viaceré riziká¹². Aj keď ešte je predčasné hodnotiť výsledky celého roka, posudzujúc najmä očakávanú skutočnosť na tento rok prezentovanú v Návrhu rozpočtu na roky 2015 až 2017 je možné dospieť k záveru, že väčšina rizík sa naplňa.

Očakávané pozitívne riziko vyšších ako rozpočtovaných príjmov v dôsledku odlišného ako v rozpočte uvažovaného makroekonomického vývoja sa aktuálne naplňa vo vyššej miere ako identifikovala NBS (0,2% HDP vs. 0,1% HDP). Zároveň v dôsledku nečerpania rozpočtovaného plánu eurofondov sa aktuálne predpokladá vyššia úspora na ich spolufinancovaní.

Na druhej strane mimoriadny príjem telekomunikačného úradu sa realizoval blízko úrovne odhadovanej NBS. NBS v návrhu RVS 2014-2016 upozorňovala na riziko nižších než očakávaných úspor v zdravotníctve a prevzatí nových záväzkov nemocníc. Úspory v zdravotníctve sa v rozpočte očakávali z dôvodu revízie liekovej politiky vo výške 175 mil. eur. Z očakávanej skutočnosti hospodárenia verejného zdravotného poistenia a posudzujúc vývoj naturálnych sociálnych dávok za rok 2014 vyplýva, že nedošlo k očakávaným úsporám a hospodárenie verejného zdravotného poistenia sa očakáva horšie o 79 mil. eur oproti rozpočtu. Napriek vyšším výdavkom zdravotných poisťovní na zdravotnú starostlivosť aj tento rok rozpočet uvažuje s ďalším zadlžovaním sa nemocníc a preberaním ich záväzkov, avšak očakávaná skutočnosť už počíta s negatívnym vplyvom hospodárenia nemocníc na dlh verejnej správy vo výške 60 mil. eur¹³. Zároveň aj u samospráv sa aktuálne predpokladá ich horšie hospodárenie ako boli očakávania rozpočtu. Jediným doteraz nerealizovaným rizikom je očakávaný vklad do základného imania Eximbanky a SZRB, s ktorým aktuálny rozpočet už neuvažuje. Vo vývoji kompenzácií zamestnancov sú zatiaľ dostupné informácie len za prvý polrok, z ktorých vyplýva, že riziko identifikované NBS sa zatiaľ naplňa. Efekt zavedenia daňových licencií sa bude môcť dať plne vyhodnotiť až po podaných daňových priznaniach v roku 2015. Rovnako aj metodické zmeny (prechod z účtovnej metodiky ESA 95 na ESA 2010 a zahrnutie nových subjektov do verejného sektora) komplikuje vyhodnotenie časti rizík na strane výdavkov.

Tabuľka 2: Riziká rozpočtu na rok 2014

% HDP	Riziko identifikované NBS	Aktuálne riziko
Vyšší výber daní a odvodov v dôsledku predpokladov priaznivejšieho makroekonomického vývoja	0,09	0,24
Mimoriadny príjem Telekomunikačného úradu	-0,07 až -0,12	-0,11
Nižší ako očakávaný príjem zo zavedenia licencií z obchodných podnikov	-0,03	aktuálne sa nedá posúdiť
Kompenzácie zamestnancom	-0,08	naplňa sa
Medzispotreba a investície	-0,22	-0,47
Úspory v zdravotníctve	-0,08 až -0,16	-0,11
Hospodárenie samosprávy	0 až -0,06	-0,15
Prevzatie záväzkov nemocníc	-0,13	-0,08
Výdavky na spolufinancovanie príjmov z EÚ	0,18	0,25
Vklad do ZI Eximbanky a SRZB	-0,13	0,00
Úrokové náklady	-0,08	-0,02

¹² Analýza Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2014 až 2016, www.nbs.sk.

¹³ V rámci ESA 2010 došlo k zaradeniu verejných nemocníc do verejného sektora, čím odpadli dôvody imputácie záväzkov do verejného dlhu. Rozpočet vzhľadom na skutočnosť, že nemal dostupné dáta za nemocnice, tak takýmto spôsobom zohľadnil ich vplyv na hospodárenie verejného sektora.

Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezентujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

Príloha č. 2 - Štrukturálny deficit, konsolidačné úsilie a fiškálny impulz

Z hľadiska napĺňania cieľov fiškálnej politiky má zmysel posudzovať ako sa vyvíja štrukturálne saldo (saldo verejných financií očistené o vplyv ekonomického cyklu a vplyv jednorazových opatrení a faktorov), aké je konsolidačné úsilie (zmena štrukturálneho salda) a ako pôsobí fiškálna politika na agregátny dopyt.

Štrukturálne saldo a jeho zmena je zároveň dôležitým ukazovateľom pre hodnotenie krajín EÚ zo strany EK pri posudzovaní dodržiavania pravidiel reformovaného Paktu stability a rastu. Podľa požiadaviek Paktu stability a rastu by krajiny, ktoré sú v preventívnej časti EDP mechanizmu a zatiaľ nedosiahli svoj strednodobý fiškálny cieľ, mali konsolidovať v strednodobom horizonte mierou minimálne 0,5% ročne. Táto požiadavka aktuálne platí aj pre Slovensko, ktoré v júni 2014 opustilo korekčnú časť mechanizmu EDP a bola voči nemu ukončená procedúra nadmerného deficitu. Pre odhad vplyvu cyklu na verejné financie využívame koncept odhadu cyklu prostredníctvom disagregovanej metódy používanou ESCB, ktorá podľa nášho názoru lepšie reprezentuje cyklický vývoj vo verejných financiách ako odhad EK¹⁴, nakoľko veľkosť cyklu odhaduje z príslušných makroekonomických báz jednotlivých daňových a odvodových príjmov.

Vychádzajúc z metodiky EK, **štrukturálne saldo sa zhoršilo na - 3,0 % HDP v tomto roku**. Podľa prísnejšej národnej metodiky to znamená zhoršenie konsolidačného úsilia o 1,5% HDP¹⁵. V tomto roku **fiškálna politika** vrátane vzťahov voči EÚ (tzv. fiškálny impulz) znamenala zvýšenie agregovaného dopytu o vyše 1% HDP¹⁶ a teda bola dočasne **proticyklická**.

V roku 2015 rozpočet uvažuje so zmenou fiškálnej politiky, pričom predpokladá konsolidačné úsilie vlády dosiahne úroveň 0,8% (národná metodika RRZ), v dôsledku čoho by sa mal štrukturálny deficit v metodike EK znížiť na úroveň 2,1% HDP. **Konsolidácia v roku 2015 však bude iba kompenzovať štrukturálne uvoľnenie v roku 2014, pričom štrukturálny deficit sa priblíži k jeho úrovňam z roku 2013**. Za výraznejším poklesom štrukturálneho salda v roku 2015 stojí aj fakt, že vláda sa v tomto roku plánuje opierať o jednorazové opatrenia približne v polovičnej miere ako v predchádzajúcom roku, kedy dosiahli úroveň až 0,6% HDP. Štruktúra konsolidácie by sa tak mala viac opierať o opatrenia permanentného charakteru, s priaznivým dopadom na udržateľnosť verejných financií.

Zvýšenie konsolidačného úsilia v roku 2015 bude znamenať, že fiškálny impulz bude mať neutrálny vplyv na ekonomiku (0,2% HDP).

¹⁴ Aj doterajšia skúsenosť naznačuje, že odhad cyklickej zložky podľa EK je štatisticky najviac volatilný (najmenej spoľahlivý), ktorý sa postupne približuje odhadom ostatných inštitúcií (napr. NBS a MF SR).

¹⁵ Podľa rozdielnej EK metodiky a EK odhadov o 0,7% HDP. European Economic Forecast, jeseň 2014.

¹⁶ Fiškálny impulz vynásobený multiplikátorom (0,66).

Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezентujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

Tabuľka 3: Konsolidačné úsilie a fiškálny impulz, v % HDP (NBS scenár)

Konsolidačné úsilie (ESA 2010,% HDP)	Scenár NBS 2015					
	2010	2011	2012	2013	2014	2015
a	b	c	d	e	f	g
1. Čisté pôžičky poskytnuté / prijaté	-7,5	-4,1	-4,2	-2,6	-2,9	-2,3
2. Cyklická zložka*	0,2	0,0	-0,3	-0,8	-0,3	-0,1
3. Jednorazové efekty - pre výpočet štrukturálneho salda podľa metodiky EK	-0,2	0,4	0,1	0,0	0,4	0,0
4. Jednorazové efekty - pre odhad konsolidačného úsilia a fiškálneho impulzu	-0,5	0,5	0,4	-0,1	0,6	0,3
a) daň z emisných kvót (vrátane DPPO)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
b) príjem DPH z PPP projektu	0,0	0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
c) príjmy z predaja telekomunikačných licencií	0,0	0,1	0,0	0,0	0,2	0,0
d) mimoriadny odvod bankového sektora (vrátane DPPO)	0,0	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0
e) zdanenie nerozdelených ziskov z pred roku 2004	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
f) pokuta PMU stavebným spoločnostiam	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
g) prevod peňažných prostriedkov zo zrušenia vkladov na doručiteľa	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
h) dividendy	0,0	0,2	0,3	0,0	0,2	0,2
i) príjem z predaja vlastníctva štátu	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
j) JAVYS (dobrovoľný príspevok)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
k) splácanie NFV Cargo a.s. (kapitálový transfer v 2009)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
l) splátka NFV Vodohospodárska výstavba, š.p. (kapitálový transfer pred 2002)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,0
m) DPFO - dočasné zvýšenie nezdaniteľnej časti základu dane DPFO	-0,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
n) odpustenie pohľadávok voči nefinančným spoločnostiam	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
o) náklady spojené so suchom/povodňami	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
p) časové rozlíšenie záväzkov ŽSSK	0,1	-0,2	0,0	0,0	0,0	0,0
r) príjmy Sociálnej poisťovne z oddĺženia zdravotníctva	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
s) korekcie k EÚ fondom	0,0	0,0	0,0	-0,2	-0,1	0,0
5. Štrukturálne saldo (metodika EK) (4 = 1 - 2 - 3)	-7,5	-4,4	-4,0	-1,8	-3,0	-2,1
Konsolidačné úsilie (podľa metodiky EK)		3,1	0,5	2,1	-1,2	0,9
6. Vplyv zavedenia II. piliera dôchodkového systému	-1,2	-1,2	-1,0	-0,6	-0,6	-0,5
7. Výstavba diaľnic a rýchlostných ciest mimo bilancie VS	0,1	0,1	0,0	-0,2	-0,2	-0,2
- stavebné náklady PPP projektov	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0
- platby štátu za dostupnosť PPP projektov	0,0	0,0	-0,1	-0,2	-0,2	-0,2
8. Vplyv platených úrokov	-1,3	-1,5	-1,8	-1,9	-1,8	-1,7
9. Zmena štrukturálneho salda v NPC scenári**						-0,1
10. Štrukturálne primárne saldo (10 = 1 - 2 - 4 - 6 - 7 - 8)	-4,8	-1,9	-1,4	0,8	-0,7	0,0
Konsolidačné úsilie (podľa národnej metodiky RRZ) (Δ10-9)		2,9	0,5	2,3	-1,5	0,8
11. Vplyv vzťahov s EÚ	1,9	2,0	1,8	1,6	2,1	2,3
- príjmy z rozpočtu EÚ	2,9	3,0	2,8	2,8	3,2	3,4
- odvod do rozpočtu EÚ	-1,0	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1	-1,1
12. Upravené primárne štrukturálne saldo pre výpočet fiškálneho impulzu (12 = 10 - 11)	-6,7	-3,9	-3,2	-0,8	-2,8	-2,3
13. Jednorazové efekty s vplyvom na agregátny dopyt (a, d, e, f, j, k, l, m, o)	-0,4	0,1	0,1	0,1	0,3	0,0
14. Úroky platené rezidentom	-0,8	-0,9	-0,9	-0,7	-0,7	-0,7
15. Fiškálny impulz (15 = Δ12 + Δ13 + Δ14)		3,2	0,7	2,6	-1,8	0,4
16. Dopytový impulz pre HDP (16 = 15*K ***)		-2,1	-0,5	-1,7	1,2	-0,2
Produkčná medzera	-0,4	-1,1	-2,0	-3,3	-3,3	-3,0

* odhadnutá prostredníctvom disagregovanej metódy ESCB (stabilnejšia ako odhad EK)

** na základe odhadu RRZ, Hodnotenie Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2015 až 2017

*** koeficient fiškálneho multiplikátora (0,66) odhadnutý z input-output tabuliek za SR.

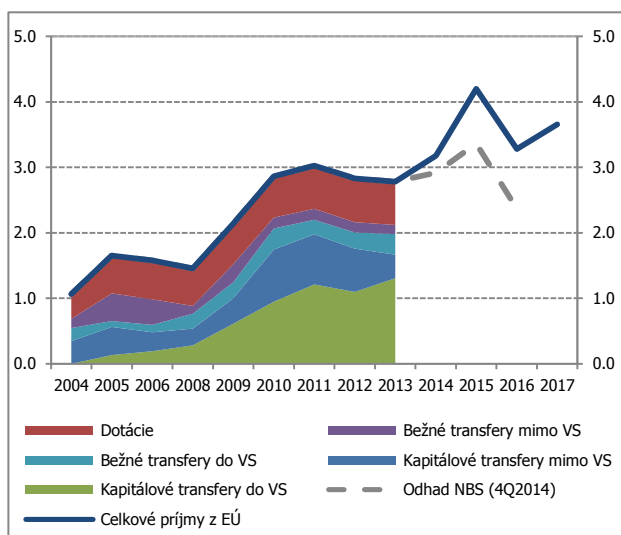
Zdroj: NBS, RRZ, MF SR

Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezентujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

Príloha č. 3 - Rozpočtové vzťahy s EÚ

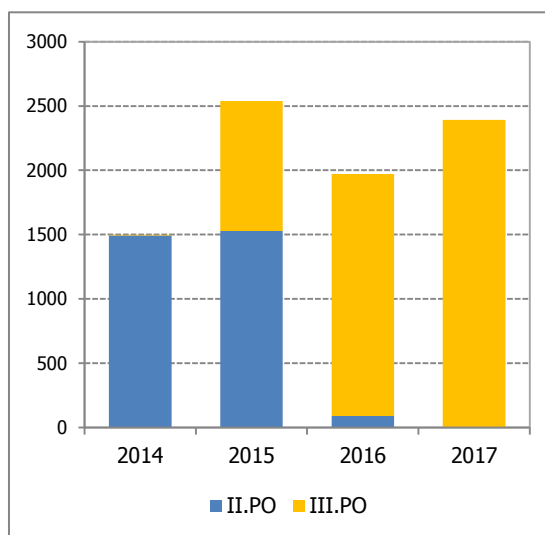
Odhadovaná skutočnosť príjmov¹⁷ z EÚ v roku 2014 je nižšia približne o 1,2 % HDP v porovnaní s predchádzajúcim rozpočtom. Príčinou nenaplnenia rozpočtového plánu je najmä nízka absorpcia eurofondov z Národného strategického referenčného rámca SR (NSRR) na roky 2007-2013. Úroveň celkových príjmov z rozpočtu EÚ by tak mala v roku 2014 dosiahnuť 3,2% HDP. Pri relatívne stabilných odvodoch a príspevkoch do rozpočtu EÚ čistá finančná pozícia SR (ČFP) by mala dosiahnuť v tomto období 2,1 % HDP. V roku 2015 rozpočet očakáva výrazný nárast príjmov z EÚ na úrovni 4,2% HDP a po odpočítaní odvodov a príspevkov by mala dosiahnuť ČFP 3,1 % HDP. V ďalších rokoch rozpočet uvažuje s postupným dočerpávaním eurofondov z II. programového obdobia a postupným nabíhaním na čerpanie prostriedkov z nového rozpočtového rámca. Toto by sa malo prejavíť pozvoľným znižovaním úrovne príjmov v roku 2016 (3,3% HDP) a následne oživením v roku 2017 (3,7% HDP) čo sa prejaví aj vo vývoji ČFP (2,2% HDP, resp. 2,6% HDP). Z novej finančnej perspektívy EÚ v rokoch 2014 sa prakticky nič nečerpalo na štrukturálne operácie. Štrukturálne fondy nového programového obdobia by sa mali začať výraznejšie čerpať v roku 2015 (1 mld. eur) a následne akcelerovať v rokoch 2016 a 2017 (spolu 4,3 mld. eur).

Graf 14: Príjmy štátneho rozpočtu z rozpočtu EÚ %HDP

Zdroj: MF SR, NBS (vlastné výpočty)

Graf 15: Výhľad RVS v čerpaní štrukturálnych fondov z II. a III. programového obdobia (mil. eur)

Zdroj: MF SR, NBS (vlastné výpočty)

V porovnaní s rozpočtovým výhľadom sú očakávania NBS konzervatívnejšie v celkovom čerpaní fondov v rámci štrukturálnych operácií: celkovo v období rokov 2015 až 2016 očakáva príjmy nižšie o 1,3% HDP. Z historickej skúsenosti o absorpcii eurofondov sa NBS prikláňa k názoru, že Slovensko pravdepodobne nebude schopné v stanovenom čase úplne vyčerpať alokované zdroje. Tabuľka 4 porovnávajúca rozpočtované a skutočné príjmy zo štrukturálnych fondov a Kohézneho fondu naznačuje, že aj historicky skutočné čerpanie pomerne výrazne zaostávalo za rozpočtom.

Pri posúdení výhľadu čerpania z II a III. programového obdobia NBS vníma celkovú rozpočtovanú úroveň očakávaných príjmov zo štrukturálnych fondov za nadhodnotenú. Pri tomto odhade sa opiera o historickú skúsenosť s čerpaním v prvých rokoch predchádzajúcej finančnej

¹⁷ Jedná sa len o prostriedky, ktoré sú súčasťou príjmov štátneho rozpočtu.

Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezentujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

perspektívy, kedy rozhodujúcimi faktormi bola časová náročnosť od prípravy operačných programov až po fázu prvej platby na schválené projekty.

Tabuľka 4: Porovnanie rozpočtu štrukturálnych fondov EÚ a Kohézneho fondu so skutočnosťou, v mil. eur¹⁸

		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Výdavky na štrukturálne operácie z prostriedkov EÚ	rozpočet	2 132	2 709	2 373	2 972	2 505	2 539	1 972	2 391
	skutočnosť	991	1 398	1 428	1 525	1 497			
	rozdiel S-R	-1 141	-1 311	-945	-1 447	-1 008			
Spolufinancovanie	rozpočet	373	478	439	519	460	531	363	394
	skutočnosť	200	269	266	275	256			
	rozdiel S-R	-173	-209	-173	-244	-204			
Zdroj informácie:	RVS	2010-12	2011-13	2012-14	2013-15	2015-17	2015-17	2015-17	2015-17

* Očakávaná skutočnosť RVS 2015-2017, výdavky z úrovne platobnej jednotky

Zdroj: MF SR, NBS

Predložený rozpočet plne nezohľadňuje nevyčerpané prostriedky v rámci NSRR z minulých rokov do konca rozpočtovaného obdobia. Aby sa úplne vyčerpali prostriedky eurofondov, bolo by podľa prepočtov NBS potrebné navýšiť čerpanie rozpočtovaných eurofondov o sumu približne 2,3 mld. eur. Znamenalo by to však aj vyššie spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu nad rámec aktuálneho návrhu rozpočtu. V prípade úplného vyčerpania alokácie (11,5 mld. eur) by rozpočet musel vo svojom rozpočtovanom období formálne navýšiť dodatočne výdavky približne o 297 mil. eur v podobe spolufinancovania z domácich verejných zdrojov¹⁹.

¹⁸ V tabuľke sú uvedené hodnoty z príslušného rozpočtu len na nasledujúci rok. V príjmoch z EÚ a spolufinancovaní sú uvedené len prostriedky súvisiace s programovým obdobím 2007-2013 a 2014-2020 v rámci Politiky súdržnosti EÚ.

¹⁹ Pri takomto čerpaní by však rast ekonomiky a z toho plynúce príjmy mohli výrazne kompenzovať túto potrebu.

Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezentujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

Príloha č. 4 - Konsolidačné opatrenia podľa rozpočtu

Pre dosiahnutie rozpočtového cieľa v roku 2015 sa predpokladá prijatie konsolidačných opatrení ako na strane príjmov, tak na strane rozpočtových výdavkov, v celkovom objeme 2,0% HDP. Rozloženie opatrení je podľa rozpočtu približne rovnomerné, v objeme 1,0 % HDP na oboch stranách rozpočtu²⁰.

Na strane rozpočtových príjmov prevládajú opatrenia týkajúce sa zvýšenia daňových príjmov. Pri DPH sa upustilo od pôvodného zámeru znížiť sadzbu na 19% od nasledujúceho roka po roku, v ktorom zverejnený deficit verejných financií sa zníži pod úroveň 3% HDP, teda od roku 2015. Zároveň sa rozpočtuje balík opatrení na strane priamych daní v celkovom objeme 0,3% HDP. Zvyšuje sa miera zdanenia prostredníctvom úprav v odpisoch (predĺženie odpisovania administratívnych budov z 20 na 40 rokov, obmedzenie zrýchleného odpisovania len na výrobné stroje a zariadenia, zrušenie zvýhodnenia leasingového odpisovania, limit na odpisovanie vozidiel vo výške 48 000 eur, zmeny pri odpisovaní neuplatnených výdavkov pri odpočte DPH koeficientom a pod.). Zároveň sa zavádza povinnosť používania elektronických registračných pokladníc pre lekárov a ďalšie služby. Uvedené opatrenia by mali nepriaznivo vplývať na ekonomickú aktivitu. Naopak, zavedenie možnosti rýchlejších odpisov u nákladov na výskum a vývoj, by mohlo mať priaznivý vplyv na ekonomickú aktivitu. Zároveň sa navrhuje aj zavedenie pravidiel nízkej kapitalizácie pre spriaznené podniky.

V rámci nedaňových príjmov, kde sa oproti scenáru nezmenených politík rozpočtuje ich nárast takmer o 0,5% HDP, rozpočet uvažuje s vyšším príjmom z dividend z podnikov s majetkovou účasťou štátu, ako aj so zvýšením príjmov samospráv najmä pri administratívnych poplatkoch obcí a VÚC.

Tabuľka 5: Opatrenia na strane rozpočtových príjmov, v % HDP

	2015
Zachovanie sadzby DPH na úrovni 20 %	0,30
Zmeny v odpisovaní majetku	0,20
- predĺženie odpisovania administratívnych budov z 20 na 40 rokov	0,09
- obmedzenie zrýchleného odpisovania len na výrobné stroje a zariadenia	0,04
- zrušenie zvýhodneného leasingového odpisovania	0,02
- odpisovanie neuplatnených výdavkov pri odpočte DPH s koeficientom	0,05
Opatrenia na zvýšenie úspešnosti výberu daní (elektronická registračná pokladnica)	0,07
Zavedenie pravidiel nízkej kapitalizácie	0,06
Odpočítanie výdavkov na vedu a výskum od základu dane	-0,03
Audit daňových výdavkov a iné	0,02
Ostatné nedaňové príjmy	0,45
- dividendy	0,25
- vyššie tržby	0,09
- ostatné	0,11
Sociálne príspevky	-0,09
Zavedenie OOP na zdravotné odvody	-0,21
SPOLU	0,77

Zdroj: MF SR, RRZ, NBS

²⁰ Objem opatrení je vyčíslený oproti predpokladom scenára bez zmenených politík odhadnutého Radou pre rozpočtovú zodpovednosť, Hodnotenie Návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2015 až 2017. Aktualizácia príjmov však znižuje príjmové opatrenia nad rámec rozpočtu (najmä odpočítateľná odvodová položka).

Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezentujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

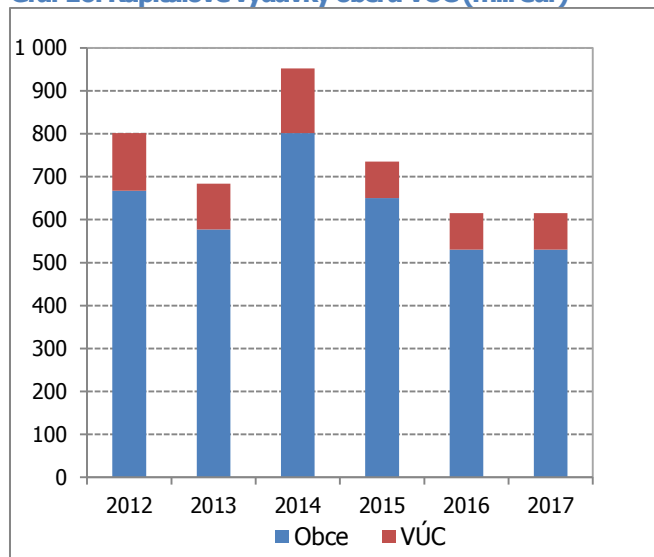

Zároveň MF SR uplynulý týždeň aktualizovalo svoj odhad rozpočtových príjmov, pričom predpokladá zavedenie odpočítateľnej odvodovej položky pri príjmoch zo závislej činnosti na zdravotné odvody pre nízkopríjmové skupiny obyvateľstva s celkovým efektom 0,21% HDP.

Na výdavkovej strane rozpočet predpokladá opatrenia smerujúce k zvýšeniu výdavkov, ktoré zahŕňajú bezplatné cestovanie na železničiach pre viaceré skupiny obyvateľstva, nárast kapacity predškolských zariadení, zvýšenie počtu asistentov učiteľov a terénnych pracovníkov ako aj súbeh pomoci v hmotnej núdzi a mzdy. Celkový objem týchto výdavkov je však menší v porovnaní s očakávanými úsporami v rámci reformy ESO.

Zníženie výdavkov sa rozpočtuje v zdravotníctve prostredníctvom očakávaného zníženia platieb zdravotných poisťovní, nižšie kapitálové výdavky sú očakávané v štátnom rozpočte a v samospráve. Výhľad pomerne nízkej rozpočtovanej úrovne kapitálových výdavkov v územnej samospráve nemožno hodnotiť oddelene od cyklu ukončovania čerpania štrukturálnych fondov z II. programového obdobia a predpokladaného pomalšieho nábehu zdrojov z nového obdobia.

Graf 16: Kapitálové výdavky obcí a VÚC (mil. eur)

Zdroj: MF SR, vlastné prepočty

Tabuľka 6: Opatrenia na strane rozpočtových výdavkov, v % HDP

	2015
Opatrenia vlády (kompenzácie, medzispotreba, subvencie)	0,10
Úspora v zdravotníctve	0,38
Kapitálové výdavky	0,59
Ostatné bežné výdavky	-0,09
SPOLU	0,97

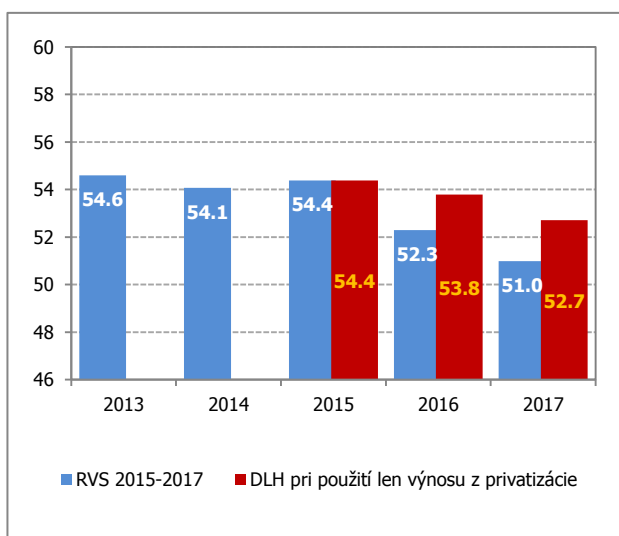
Zdroj: MF SR, RRZ, NBS

Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezentujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

Príloha č. 5 - Hrubý dlh verejnej správy

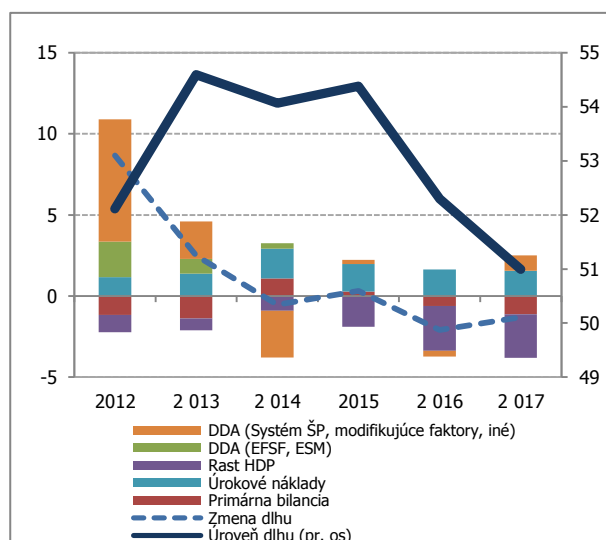
Hrubý dlh verejnej správy v roku 2014 by mal medziročne klesnúť o 0,5 p.b. a dosiahne úroveň 54,1% HDP. Medzi faktory prispievajúce k rastu dlhu patrí deficitné hospodárenie verejnej správy a posledný rok aj participácia v rámci Európskeho stabilizačného mechanizmu (EFSF a ESM). Na druhej strane k poklesu by malo prispieť najmä využitie likvidity na krytie finančných potrieb vrátane splatenia dlhu EOSA zo štátnych finančných aktív. V roku 2015 sa očakáva mierny rast dlhu na úroveň 54,4% HDP. Na tomto raste by sa mal podieľať len malým podielom primárny schodok verejnej správy (0,3 p.b.). Rozpočet predpokladá, že použitie voľnej hotovosti zo Štátnej pokladnice prispeje k zníženiu nominálneho rastu o 1,9 p.b.. Vďaka predpokladanému hospodárskemu rastu a primárnemu prebytku by sa mal verejný dlh naďalej znižovať až k úrovni 51 % HDP v roku 2017. Aj za predpokladu, že by sa nevyužívali likvidné prostriedky od roku 2015 v takom rozsahu, ako sa uvádza v návrhu rozpočtu, ale len v rozsahu predpokladaného výnosu z privatizácie, verejný dlh by sa naďalej udržal pod hranicou 55% HDP.

Graf 17: Hrubý dlh v alternatívnom scenári použitia len výnosu z privatizácie na krytie finančnej potreby, %HDP

Zdroj: MF SR, NBS

Graf 18: Dekompozícia faktorov prispievajúcich k rastu dlhu VS (ľavá os v p.b., pravá v % HDP)

Zdroj: MF SR, NBS

Poznámka: DDA – deficit debt adjustment (zosúladienie deficitu a dlhu)

Vývoj likvidných finančných aktív (LFA)²¹ vo verejnom sektore by mal byť ovplyvnený najmä zmenou hotovostných prebytkov subjektov verejnej správy, privatizačným príjmom v roku 2015 a výhľadom použitia likvidných prostriedkov na krytie finančných potrieb štátu. V roku 2014 by mali LFA klesnúť na úroveň 3,7% HDP, ktoré by mali medziročne klesnúť najmä vďaka ich využitiu na krytie finančných potrieb štátu. V ďalších rokoch by mali LFA oscilovať okolo úrovne 4% HDP. V roku 2015 sa očakáva výnos z privatizácie 1 mld. eur, ktorý by sa takmer celý mal použiť na krytie deficitného hospodárenia štátu. Celkovo predpokladá rozpočet na financovanie deficitu použiť LFA vo výške viac ako 6% HDP v rokoch 2014-2017.

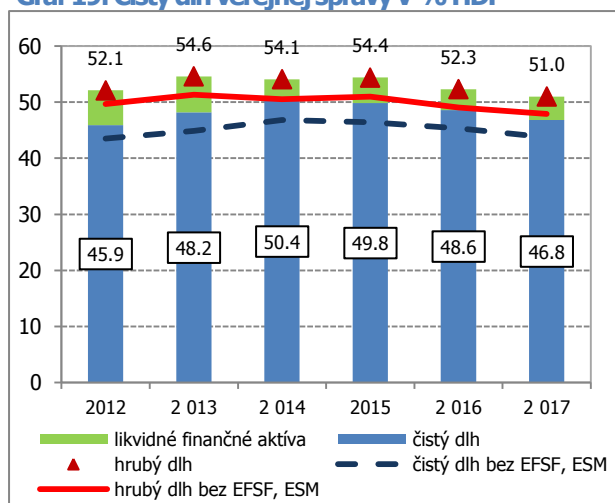
V súvislosti so zmenou likvidity by mal čistý dlh (hrubý dlh očistený o LFA) v roku 2015 klesnúť v protiklade s rastom hrubého dlhu. V ďalších rokoch by mal klesať v súlade s predpokladaným poklesom hrubého dlhu.

²¹ Zmena likvidných finančných aktív bola v rokoch aproximovaná odpočítaním prevodu hotovosti z minulých rokov od hotovostného schodku ostatných subjektov verejnej správy vrátane Štátnych finančných aktív.

Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezentujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

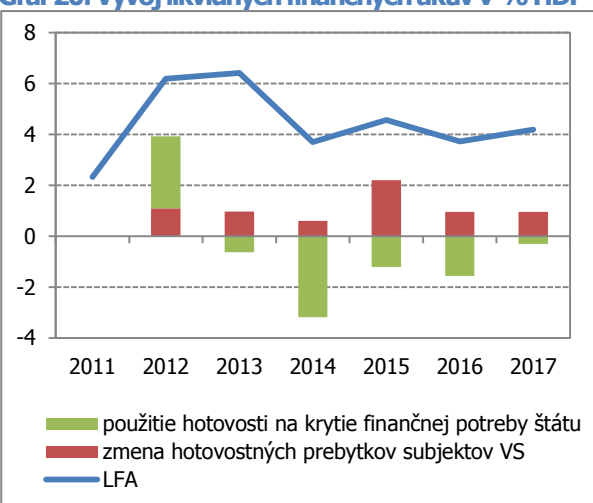

Graf 19: Čistý dlh verejnej správy v % HDP

Zdroj: MF SR, NBS

Graf 20: Vývoj likvidných finančných aktív v % HDP

Zdroj: MF SR, Eurostat, NBS

Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezентujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.

Príloha č. 6 - Vplyv metodiky ESA 2010 na rozpočet verejnej správy

Návrh rozpočtu verejnej správy je ovplyvnený zavedením novej metodiky vykazovania európskych štatistických štandardov – ESA 2010, ktorá nadobudla účinnosť v septembri 2014. Aplikácia novej metodiky priniesla zmeny vo vykazovaní niektorých príjmov a výdavkov verejnej správy ako aj preradenie Národnej diaľničnej spoločnosti, a.s. (NDS), Agentúry pre núdzové zásoby ropy a ropných výrobkov (EOSA), zdravotníckych zariadení a Eximbanky do sektora verejnej správy.

Nakoľko tieto subjekty neboli súčasťou schváleného rozpočtu na rok 2014, táto metodická zmena zvyšuje medziročnú úroveň konsolidovaných výdavkov verejnej správy v roku 2015 (o 625,4 mil. eur), pričom podstatný dopad má zaradenie NDS ako aj Železníc SR, ktoré však boli preradené do verejnej správy ešte v aprílovej EDP z dôvodu nesplnenia podmienok ešte v starej metodike. Uvedené subjekty majú nesplatené úvery, ktoré sa po ich preradení zarátavajú do dlhu verejnej správy. Najvýraznejší vplyv na nárast dlhu malo preradenie NDS. Do konca roka 2014 sa plánuje splatiť úver EOSA v plnej výške 520 mil. eur voči konzorciu bánk zo štátnych finančných aktív, čo by malo znížiť hrubý dlh v roku 2014. Po preradení nemocníc sa imputovaný dlh verejnej správy z titulu prevzatia ich záväzkov znížil a maastrichtský dlh bude ovplyvňovať samotný výsledok hospodárenia nemocníc.

Okrem vplyvu zmien sektorového zaradenia subjektov majú na medziročné porovnanie konsolidovaných výdavkov rozpočtu verejnej správy vplyv aj metodické zmeny vo vykazovaní príjmov a výdavkov v objeme 495,6 mil. eur, ktoré zahŕňajú daňové kredity, výdavky na vedu a výskum, zmenu vo výpočte imputovaných sociálnych príspevkov a presmerovanie príspevkov bánk do Fondu ochrany vkladov cez príjmy a výdavky štátneho rozpočtu.

Tabuľka 7: Vplyv ESA 2010 na dlh v RVS 2015 - 2017

v mil. eur	2013	2014	2015	2016	2017
NDS	335	297	260	223	186
EOSA	55	0	0	0	0
Dopravné podniky	0	26	25	20	14
Eximbanka	25	25	25	25	25
spolu	415	348	310	268	225

Zdroj: MF SR, NBS (vlastné prepočty)

Tabuľka 8: Vplyv ESA 2010 na medziročný rast výdavkov

v mil. eur	2015
ŽSR	265,6
NDS	213,7
EOSA	49,7
Dopravné podniky	83
Eximbanka	13,4
spolu sektorové preradenie	625,4
daňové kredity	257,5
veda a výskum	217,9
imputované sociálne príspevky	17,4
presmerovanie príspevkov do FOV	2,8
Spolu iné metodické zmeny	495,6

Zdroj: MF SR, NBS (vlastné prepočty)

(analytici@nbs.sk)

Rýchle/analytické komentáre nie sú oficiálnym stanoviskom Národnej banky Slovenska. Prezентujú názory analytikov Úseku pre menu, štatistiku a výskum (ÚMS). Šírenie je povolené bez predchádzajúceho súhlasu, avšak s uvedením zdroja „analytici ÚMS“, resp. „analytici Menového úseku“. Ak nie je uvedené inak, časové rady sú sezónne očistené použitím vlastných sezónnych modelov.